

BIBLIOTEKAREN SOM FORSKNINGSFORMIDLINGENS MISSING LINK

Forskningsbibliotekarer vil meget gerne tilbyde forskerne de services, de har brug for. Det er konklusionen på en konference, der adresserede onlinepublicering, nye publiceringsformer og sociale medier. Men ingen roser uden torne. Ph.d og videntcenterleder Tove Faber Frandsen adresserede i sit oplæg behovet for forskerstøtte – og hun mente, at bibliotekerne er nødt til at være langt mere intuitive og åbne over for forskernes input.

AF ANNE HAGELSKJÆR, ANNE.HAGELSKJAER@AARCH.DK, ARKITEKTSKOLEN AARHUS, LIV BJERGE LAURSEN, LBL.LIB@CBS.DK, COPENHAGEN BUSINESS SCHOOL OG IBEN BRØNDUM, IBR@STATSBIBLIOTEKET.DK, AU LIBRARY

På konferencen ”Nye publiceringsformer, online publicering og sociale medier: Er det noget for forskere? Og hvorfor skal biblioteket bekymre sig om det?” skulle deltagerne for det første undersøge forskernes muligheder for at synliggøre deres arbejde og for det andet diskutere, hvordan forskningsbibliotekerne kan understøtte formidling og publicering af forskernes arbejde.

Det overordnede indtryk fra konferencen, der blev arrangeret af Netværk for Forskningsunderstøttende Services (NEFUS), er den ildhu og entusiasme, som forskningsbibliotekerne og forskningsstøtteenhederne håndterer forskningssupport med. Viljen til at udnytte de sociale medier og alternative publiceringsplatforme i forskningssammenhæng er stor, og bibliotekarerne er meget bevidste om den rolle, som forskerstøtten kan spille i forhold til effektiv forskningsformidling. Samtidig er det tydeligt, at bibliotekarerne gerne tilegner sig ny viden og byder på en rigt varieret palet af tilbud til forskerne.

Prioriter valg af platforme

Deltagernes input på konferencen understreger de konklusioner. Forskerservice består ikke blot af hjælp til informationsøgning og referencehåndtering. Den består også af en vilje til at være faktisk sparringspartner for forskeren og kunne tilbyde skræddersyede løsninger i forbindelse med for eksempel publicering. Bibliotekaren er ikke længere kun et medie til organisering og indsamling af viden, men også en aktiv medspiller i generering af viden, facilitator for forskningskommunikation og part i at udbrede forskningen på alternative publiceringsplatforme. Det er glædeligt og ganske perspektivrigt for forskningsbibliotekernes udvikling af opgaveporteføljen.

Udfordringen bliver så at prioritere ressourcerne, så man ikke er lidt til stede på alle platforme, men derimod kan yde forskerne aktiv og kompetent støtte til de til enhver tid bedste systemer set fra forskernes perspektiv. Bibliotekarerne skal ikke kun bruge tid på at lære systemer at kende. De skal også mødes personligt med forskerne og få en dybere indsigt i deres hverdag, så brugen af for eksempel de sociale medier tager udgangspunkt i faktiske behov.

Biblioteksvinklen: Kortlægning af forskningssupport

Det ovenstående konklusioner er resultatet af de input, som deltagerne bød ind med på konferencen. Arrangørerne benyttede således konferencen til at kortlægge forskningsbibliotekernes daglige håndtering af forskningssupport – en kortlægning, som i praksis fandt sted ved, at deltagerne blev bedt om at forholde sig til fire supporteringsstemaer. Kortlægningen udmøntede sig i følgende input:

1. Sociale medier – erfaringer fra arbejdspladsen

- 'Likes' på bøger og artikler i katalogen
- Biblioteket er på Facebook og Twitter
- Forskerne præsenterer sig på YouTube og i PURE
- Man skal vide, hvorfor man tilbyder den aktuelle service

Besvarelsene fremhævede mere 'forskernære' sociale platforme som LinkedIn, Mendeley, Research Gate, Zotero, Cite U Like, Delicious og wikis som redskaber til at formidle og publicere forskning. Dermed identificerer forskningsbibliotekerne ikke udelukkende de sociale medier med Facebook og Twitter, og bibliotekerne forstår at kombinere de sociale mediers hurtige interaktion og aktualitet med formidlingsværktøjer, som har mere tyngde og måske større troværdighed.

2. Støt forskeren – hvordan gør du?

- Deltager på fagkonferencer med forskere
- Synlige, der hvor forskeren er
- Laver skræddersyet, fremskudt service
- Kommunikerer præcist, hvad biblioteket kan tilbyde
- Sætter os ind i fag og forventningsafstemmer
- Formidler og synliggør forskningen

Af konkrete værktøjer nævnes forskningsregistrering, referencehåndtering, informationsøgninger, ophavsretssupport, materialeforsyning, teknisk support, hjælp til situationsanalyser og søgestrategier. Indtrykket er, at individuelt tilpasset forskerservice som foregår én til én, og som tager udgangspunkt i forskernes formulerede behov, mest handler om informationsøgning, referencehåndtering m.m., mens forskningsregistrering, materialeforsyning m.m. i højere grad er en standardvare.

3. Publiceringsstøtte – hvordan og hvorfor?

- Får brugeren til at se nye veje
- Informerer om strategiske valg af publiceringskanal

- Udvikler baser og platforme til registrering/udstilling af forskningsdata
- Holder oplæg for forskerne om publiceringsværktøjer
- Informerer om tidsskriftsranking, BFI og OA
- Etablerer publicerings task force som faktatjekker

Ud fra besvarelserne fylder *hvorfor* ikke meget. Mon det skyldes, at brugerstøtte er så dybt indlejret i det, som forskningsbibliotekerne opfatter som 'kerneleverance', at der ikke sættes spørgsmålstegn ved det?

4. Publicering via sociale medier – hvad er de største muligheder og fordele?

- Synlighed, direkte dialog, hurtig publicering og aktualitet
- Dialogbaseret udvikling i real time
- Etablering og vedligeholdelse af netværk
- Man når et større og bredere publikum og opfylder 'samfundsopdraget'
- Man får og giver kommentarer, post-review og skaber faglig debat og engagement

Der tegner sig et tydeligt billede af, at de sociale medier i sammenhæng med forskningspublicering ikke betragtes som en formidlingsmæssig letvægter. Denne kommunikationsform bliver derimod anerkendt for sit potentiale i forhold til interaktion, aktualitet og ikke mindst rækkevidde, idet den bringer forskningen ud til nye målgrupper, hvormed værdien af forskningsformidlingen forøges betragteligt.

Forskervinklen: Sociale medier tæller ikke

At effektiv forskerservice handler om god kommunikation mellem forskeren og forskningsbiblioteket blev yderligere understreget af Ph.d Tove Faber Frandsen fra Videnscentret på Odense Universitets-hospital. På konferencen adresserede hun forsker-nes kommunikative processer, og hun kom med en vurdering af behovet for forskerstøtte fra forskningsbibliotekerne.

Tove Faber mener, at forskerne i høj grad orienterer sig mod deres faglige netværk. Det er her, at forskerne henter inspiration og sparring. Forskningsbiblioteket bliver i den sammenhæng ikke betragtet som en væsentlig ressource. Forskerne har heller ikke fået øjnene op for det værdifulde i at gøre forskningen synlig på sociale platforme. Det er stadig de traditionelle akademiske kilder, som er meriterende:

"Tusind blogindlæg kan være lige meget – det er stadig de klassiske kilder der gælder som rigtigt videnskabeligt arbejde, fortalte Tove Faber.

Derimod er der et ønske om, at forskningsdata bliver gjort mere personlige, sociale og tilgængelige. Forskerne vil gerne socialisere data, så de kan kommentere, tilføje og se, hvem der har læst en given artikel. De vil også

gerne dele data og se værdi opstå i den sociale kontekst. Her har forskningsbibliotekerne en gylden chance for at formidle de sociale medier som alternative platforme for forskningspublicering. Men det kræver, at forskerne bliver gjort opmærksomme på, at bibliotekerne rent faktisk kan hjælpe dem på området.

Der skal supporteres – ikke undervises

Ifølge Tove Faber er der gode udviklingsmuligheder for forskningsbibliotekerne. Men det kræver, at samme bibliotekerne udvikler en mere intuitiv tilgang til systemer og en større åbenhed over for forskernes input:

"Bibliotekerne skal tilbyde support i det forskerne efterspørger, uanset hvilken platform/program forskeren måtte have valgt, ellers går de bare andre steder hen," som hun udtrykte det.

Forskningsbibliotekerne skal blive bedre til at matche forskernes behov for professionelle samarbejdspartnere. I den sammenhæng handler det om at supportere, ikke undervise. Bibliotekerne er med andre ord ikke fleksible nok, og de står ikke til rådighed, når der er brug for det – de kan organisere, men ikke levere.

Tove Faber så i det hele taget gerne, at bibliotekarerne i større grad bliver en del af forskernes sociale netværk, så afstanden mellem forsker og bibliotek mindskes. Biblioteket skal bestræbe sig på at levere det, som forskeren har behov for – ikke kun det, som bibliotekaren foretrækker at levere.

Der er ikke tvivl om at de bibliotekarer, der deltog i NEFUS konferencen var meget villige til at yde de services, som er forskernes faktiske behov. Spørgsmålet er blot om der kan findes en organisatorisk ramme, der kan rumme både den optimale forskerservice og de øvrige brugeres behov. ●